

تحلیل و آموزش قرائت ترتیل

به روش استادان: (حصری، منشاوی، جبریل و پرهیزکار)

و آشنایی با مرتکب جهان اسلام

رضا محمدی پرچوی

سرشناسه: محمدی پرچوی، رضا، ۱۳۵۴ -

عنوان و نام پدیدآور: تحلیل و آموزش قرائت ترتیل؛ به روش استادان: حضری... و آشنایی با مرتلین جهان اسلام/ رضا محمدی پرچوی.

مشخصات نشر: تهران، سازمان اوقاف و امور خیریه، انتشارات اسوه، ۱۳۹۳.

مشخصات ظاهری: ۱۹۶ ص.

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۵۴۲-۴۱۳-۶

وضعیت فهرست نویسی: فیا

موضوع: قرآن - قرائت - راهنمای آموزشی

موضوع: قرآن - تجوید - راهنمای آموزشی

شناسه افزوده: سازمان اوقاف و امور خیریه، انتشارات اسوه

رده بندی کنگره: ۵/۵/BP۷۴:۳ م ۱۳۹۳

رده بندی دیویی: ۱۵۱۰۷/۲۹۷

شماره کتایشناسی ملی: ۳۴۹۶۰۹۵

شرکت چاپ و انتشارات اسوه

تحلیل و آموزش قرائت ترتیل

تألیف: حجة الاسلام رضا محمدی پرچوی

ناشر: انتشارات اسوه

لیتوگرافی، چاپ و صحافی: چاپخانه بزرگ قآن کریم (۱۴-۳۶۶۴۲۲۱۱-۰۲۵)

نوبت چاپ: اول

سال نشر: ۱۳۹۳

شمارگان: ۴۰۰۰

بهاء: ۱۰۰۰۰۰ ریال

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۵۴۲-۴۱۳-۶

مراکز پخش:

فروشگاه و نمایشگاه دائمی تهران: خیابان انقلاب، ابتدای پل کالج، رویروی خیابان خارک، پلاک ۷۸۷

تلفن: ۶۶۴۱۸۰۹۹ و ۶۶۴۱۷۴۷ فاکس: ۶۶۴۱۸۰۲۲

فروشگاه شماره (۲) قم: خیابان ارم، مقابل پاساژ قدس تلفن: ۳۷۷۴۱۲۸۲ فاکس: ۳۷۷۳۷۶۶۰

فروشگاه شماره (۳) قم: بلوار معلم - مجتمع ناشران - پلاک ۳۰ تلفن: ۳۳-۳۷۸۴۱۷۲۱

قم: شهرک پردیسان - مجتمع شهید بهشتی - بلوک ۱- واحد ۵

تلفن همراه: ۰۹۱۲۶۵۱۴۷۲۱

نمایه موضوعات

مقدمه استاد شهریار پرهیزگار.....	۷
پیش نوشتار.....	۱۰
فصل یکم.....	۱۷
نوشتار یکم: معنا شناسی واژه "ترتیل".....	۱۷
نوشتار دوم: اقسام قرائت قرآن.....	۲۲
نوشتار سوم: شیوه صحیح استماع و تمرین قرائت ترتیل.....	۲۸
نوشتار چهارم: طُرُق قرائت حَفَص از عاصم.....	۳۹
جدول طُرُق مختلف حفص (از طریق طَیْبَةُ النَّشْرِ).....	۳۸
جدول بررسی شیوه قرائت ترتیل هاءِ شیخ حصری، منشاوی، جبریل و پرهیزکار (با توجه به جدول طُرُق حفص).....	۴۰
فصل دوم.....	۴۴
تحلیل و بررسی روش قرائت مرتلین جهان اسلام.....	۴۴
نوشتار یکم: مرتلین کشور مصر.....	۴۴
نوشتار دوم: مرتلین کشور عربستان.....	۵۳
نوشتار سوم: مرتلین کشور کویت.....	۵۹
نوشتار چهارم: مرتلین کشور اردن.....	۶۲
نوشتار پنجم: مرتلین کشور ایران.....	۶۳
نوشتار ششم: مرتلین کشور یمن.....	۶۶
نوشتار هفتم: مرتلین کشور بحرین.....	۶۷
نوشتار هشتم: مرتلین کشور عراق.....	۶۸
نوشتار نهم: مرتلین سایر کشورها.....	۶۹
فصل سوم.....	۷۲
ترتیل شیخ محمود خلیل الحصری.....	۷۲

نوشتار یکم: زندگی نامه	۷۲
نوشتار دوم: تحلیل قرائت ترتیل شیخ محمود خلیل الحصری	۷۶
فصاحت و تجوید	۷۷
لحن	۷۸
صوت	۸۰
وقف و ابتدا	۸۱
نوشتار سوم: آموزش الحان و نغمات قرائت ترتیل شیخ حصری	۸۲
مقام بیات	۸۳
مقام رست	۸۸
مقام نهاوند	۸۹
مقام چهارگاه	۹۱
مقام حجاز	۹۱
جدول الحان و نغمات قرائت ترتیل شیخ حصری: به تفکیک سوره و اجزاء	۹۰
فصل چهارم	۹۸
ترتیل شیخ محمد صدیق منشاوی	۹۸
نوشتار یکم: زندگی نامه	۹۸
نوشتار دوم: تحلیل قرائت ترتیل شیخ محمد صدیق منشاوی	۱۰۰
فصاحت و تجوید	۱۰۰
وقف و ابتدا	۱۰۱
صوت	۱۰۳
لحن	۱۰۵
نوشتار سوم: آموزش الحان و نغمات قرائت ترتیل شیخ منشاوی	۱۰۷
مقام بیات	۱۰۷
مقام رست	۱۱۲
مقام سه گاه	۱۱۴

مقام حجاز.....	۱۱۶
مقام صبا.....	۱۱۸
مقام چهارگاه.....	۱۱۹
جدول الحان و نغمات قرائت ترتیل شیخ منشاوی، به تفکیک سُر و اجزاء.....	۱۲۱
فصل پنجم.....	۱۲۸
ترتیل شیخ محمد جبریل.....	۱۲۸
نوشتار یکم: زندگی نامه.....	۱۲۸
نوشتار دوم: تحلیل قرائت ترتیل شیخ محمد جبریل.....	۱۳۰
فصاحت و تجوید.....	۱۳۲
وقف و ابتدا.....	۱۳۳
صوت.....	۱۳۵
لحن.....	۱۳۶
نوشتار سوم: آموزش الحان و نغمات قرائت ترتیل شیخ جبریل.....	۱۳۹
مقام بیات.....	۱۳۹
مقام رست.....	۱۴۰
مقام نهانوند.....	۱۴۳
مقام صبا.....	۱۴۵
مقام سه گاه.....	۱۴۷
مقام چهارگاه.....	۱۴۸
مقام حجاز.....	۱۴۹
جدول الحان و نغمات قرائت ترتیل شیخ محمد جبریل، به تفکیک سُر و اجزاء.....	۱۵۱
فصل ششم.....	۱۶۱
ترتیل استاد شهریار پرهیزکار.....	۱۶۱
نوشتار یکم: زندگی نامه.....	۱۶۱

نوشته دوم: تحلیل قرائت ترتیل استاد شهریار پرهیزکار	۱۶۴
فصاحت و تجوید	۱۶۴
صوت	۱۶۵
لحن	۱۶۶
وقف و ابتدا	۱۷۰
نوشته سوم: آموزش الحان و نغمات قرائت ترتیل استاد پرهیزکار	۱۷۲
مقام بیات	۱۷۲
مقام رست	۱۷۵
مقام نهانوند	۱۷۷
سه گاه	۱۷۹
مقام صبا	۱۸۱
مقام چهارگاه	۱۸۵
مقام حجاز	۱۸۶
جدول الحان و نغمات قرائت ترتیل استاد پرهیزکار، به تفکیک نور و اجزاء	۱۸۹
نمایه منابع	۱۹۴
الف: کتب	۱۹۴
ب: نرم افزارها و سایت ها	۱۹۶

مقدمه استاد شهریار پرهیزگار

بسم الله الرحمن الرحيم

مقوله تلاوت مصطلح ترتیل نام آن کریم، یکی از مقوله های ارزشمند در باب تلاوت قرآن است که بخصوص در کشور ما به صورت جدی بدان توجه و پرداخته نشده است. بدلیل برداشت سطحی که از این فن ظریف و شریف بر میان قاریان و حافظان قرآن از کم تجربه ها گرفته تا ممتازین وجود دارد، جوانب با ظرافت و اهمیت آن، مورد کنکاش و توجه کارشناسانه و مطالعه شده قرار نگرفته است. فلذا خیلی از دوستان حافظ و قاری خصوصاً جوان ترها و کم تجربه ترها که یک توانائی اجمالی از اجرای ترتیل در خود دیده اند، سریعاً مبادرت به ضبط یک دوره ترتیل نموده و آن را ارائه داده اند که از دید یک ترتیل خوان متخصص و صاحب فن، دارای اشکالات فراوانی در بیشتر ارکان تلاوت می باشد.

البته برخی اجراهای خوب و قابل قبول نیز مشاهده می شود و حداقل این است که این دوستان نشان داده اند در این عرصه استعداد های خوب و قابل ملاحظه ای وجود

دارد، اگر چه برخی نیز موفق نبوده اند و به خصوص در بخش نغمات و مقامات، هر نغمه ای را که در هر زمینه مانند: روضه خوانی و مداحی، ابتهال و قرائت تحقیق و ادعیه و زیارات و... به گوششان خورده با اندکی دست کاری، در تلاوت ترتیل اعمال کرده و خوانده اند که برخی اوقات انصافاً از مقوله ترتیل خوانی خارج شده اند.

به نظر بنده یکی از نکات مهم در این خصوص این است که اکثر دوستان در طول مدت فعالیت شان در قرائت، خود را از هرگونه تقلید جدّی و داشتن یک الگوی قوی در فنّ تلاوت ترتیل بی نیاز دیده و شاید حتی یک بار و یک دوره تلاوت ترتیل را از یک استاد مسلّم این فن بی درستی و اتقان نشنیده اند و از قطعات جسته و گریخته ای که بعضاً به گوششان خورده و کنار و به مدت چند دقیقه، تلاوت ترتیلی شنیده اند و در تولید تلاوتی از اینگونه استفاده نموده اند که در این صورت نتیجه معلوم است.

از این منظر کشور ما درست در نقطه مقابل کشور مصر قرار دارد که در آنجا اساتید بزرگ و مسلّم تلاوت تحقیق، پس از پختگی کامل و اسنادی در فنون تلاوت برای اثبات حرفه ای بودنشان و با افتخار یک دوره تلاوت ترتیل را با تمام قوا و با جدّیت ارائه می دهند و آنرا از نقاط برجسته پرونده فعالیت های قرآنی خویش می دانند. و اما در کشور ما بسیاری در سطوح متوسط تلاوت و در حالیکه با فنّ تلاوت در حد ممتاز آشنا نشده اند و در طول سالیان متمادی بر همه زوایای تلاوت مسلط نشده اند و با ساده انگاشتن و سطحی نگری نسبت به تلاوت ترتیل و بدون داشتن مهندسی ذهنی حساب شده و بعضاً به صورت تفنّنی مبادرت به ترتیل خوانی می کنند. مطلب در این

مورد فراوان است و اما بنده در طی رفاقتی که با یک برادر قاری و مرتل و حافظ خوش ذوق و سلیقه و بسیار کوشا و خستگی ناپذیر یعنی حجة الاسلام والمسلمین محمّدی پرچوی داشتم، در جریان تلاشی وسیع از جانب ایشان در گوش دادن مکرر و عمیق و دقیق به چند تلاوت ترتیل قرار گرفته ام و طی صحبتها و مشاهداتی که داشتم متوجه تحلیل ها و ارزیابی های با دقت ایشان در استخراج نکات مهم و ریز آن تلاوت ها شدم و واقعاً از اینکه می دیدم یک روحانی آشنا با فنون قرائت و ظرافت های ترتیل خوانی و از طرفی فوق العاده مشتاق و بدون احساس خستگی، اینگونه تلاوت ها را مدّ نظر قرار داده و آن ها را در نهایت دقت با آنها و بارها استماع کرده و نکات جالب توجهی برای علاقه مندان به آشنائی با نحوه ترتیل خوانی چند مرتل معروف، استخراج نموده بسیار خوشحال شدم و آن را یک اثر جدید و بدیع و با سلیقه که قطعاً مورد استفاده مشتاقان فنّ تلاوت ترتیل قرآن کریم، خصوصاً نوجوانان و جوانان خوش استعداد خواهد بود یافتم و امیدوارم به لطف حق تعالی بتواند قدمی مبارک و ارزشمند باشد در توسعه فرهنگ ترتیل خوانی که اخیراً مورد علاقه و توجّه طبقات مختلف مردم در عاصمه شیعه نیز قرار گرفته، که قطعاً این تلاش مورد تأیید و علاقه مقام معظم رهبری حفظه الله نیز می باشد.

خداوند منّان همه خادمین به ساحت قرآن کریم را تأیید فرموده و حضرت بقیة الله عجل الله تعالی فرجه الشریف را از همه ما خشنود و راضی بگرداند.

خادم کوچک قرآن کریم

شهريار پرهيزكار